

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe jum. an . . . 12 "
Pe o lună . . . 2 "

Num. de Duminică
Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Num. de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDAȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deak Ferenc-utca 20,
—
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscrise nu se ina-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Ungurii în Balcani.

(*) Intr'un interviu recent, șeful coaliției, ministrul Kossuth a zis că în ce privește anexarea Bosniei și Herțegovinei, ungurii au drepturi istorice: odinioară cele două principate balcanice au aparținut Ungariei, ungurii vor cere deci ca și acum ele să fie anexate — Ungariei.

Și de atunci încoace presa kossuthistă așa și tratează chestiunea: nu numai Bosnia și Herțegovina, ci și Dalmația trebuie alipită Ungariei, căci pe vremuri și Dalmația făcuse parte din țările Coroanei S-tului Stefan.

Peste tot, ungurii cer rol în — Balcani.

Numai că în prezent au ajuns în mare strâmtoare cu politica lor slavofilă.

Se știe anume, că îndată după ce au venit la putere, kossuthiștii au făcut excursie la Belgrad, unde sârbii i-au și primit cu mare bucurie, ceea ce nu miră pe nimeni, căci dela regicid încoace deputații unguri au fost cei dintâi cari le-au călcat pragul casei. De bucluc au dat însă chiar și atunci ungurii: după ce unul dintre ei tunase și fulgerase contra »austriacilor cutropitori« și căuta să scoată în relief »liberalismul« maghiar, — un membru al refugiaților bosnieni cerea »desrobirea« principatelor... Ei: desrobire ar fi pentru ei ca Bosnia și Herțegovina să aparțină Ungariei, în loc să rămână sub actuala guvernare a Austriei? Ar mai ajunge ei să aibă regim constituțional bazat pe parlamentarism, cum le-a pus în vedere autograful preînalt dela 5

Octomvrie? Nu văd ei că actualii deținători ai puterii în Ungaria vor să introducă un regim oligarh, împărțind pe cetățeni în clase, dând unora drept electoral mai larg, altora mai restâns? Nu văd oare și nu știu despre pățaniile Croaților, pe cari tocmai politica lui Kossuth i-au revoltat împotriva legăturii cu Ungaria?

De altfel mai bine se învederează valoarea acestei politici dacă ne reamintim toastele kossuthiste d'acum doi ani dela Belgrad și cele ce se petrec acum, când fug toți supușii unguri din Belgrad, când sârbii zor nevoie să treacă — Dunărea, — poate ar și trece-o, dacă n'ar vedea în față tunurile flotei austro-ungare și pe uscat, pe țărmul Ungariei, înșiruite regimente ungare!

Va să zică nici cu sârbii nici cu slavii din Bosnia și Herțegovina nu se poate înădi politica lui Kossuth. Intâi ar trebui ca Ungurii să se desfacă de Austria, numai după aceea ar putea vorbi de o politică a lor în Balcani.

Să vedem însă cum stau cu Bulgarii! Ar dori ei, ce-i drept, să fie bine cu noul țariat, o și spun că simpatizează cu acest popor care și-a știut crea (?) independența și țariatul, dar în același timp au ajuns în contrarietate cu — Turcii! Zadarnic faimosul ungar Barabás a scris adică articol într'un ziar turcesc din Constantinopol, spunând că ungurii ar fi pe partea Turcilor, dar nu pot căci sunt legați de austriaci: perversitatea politicii kossuthiste iese la lumină îndată ce ei accentuiază dorința ca Bosnia și Herțegovina să fie alipite Ungariei! Adică ca

e turcului dacă fostele lui provincii vor fi alipite Ungariei? Turcul ar vrea să le aibă el, iar la asta nu s'ar învoi nici un Ungur!

Politica balcanică maghiară nu se poate deci împacă cu interesele nici unui singur stat din Balcani!... Doar cu a grecilor?! Aceștia însă sunt departe de Ungaria și la urma urmelor, așa credem, nici n'ar putea să ajute mult lui — Kossuth.

Nu vedem, dar, nici o perspectivă pentru unguri în Balcani.

În ce ne privește, am putea de altfel să zicem: Doamne ajută-le! Fă ca Bosnia și Herțegovina să ajungă guvernate de oligarhia maghiară. Aceasta ar crea pentru unguri un vesper în Balcani și dacă au ajuns ei să se bată în capete cu croații, alipiți Ungariei de opt secole, ar fi un drag să ne uităm la păruiala ce s'ar încinge cu bosniacii... O scot ei greu la capăt cu Zagrebul, cei dela Seraievo cu siguranță le-ar face zile și mai fripte.

Oricât i-am crede de tâmpiți, nu putem presupune despre șefii coaliției că nu prevăd cele de mai sus. — Nu putem admite dar să fie atât de puțin tâmpiți, încât să arunce țara într'o politică cu atât de puține șanse de bine. Intreaga amenințare alui Kossuth nu este deci decât o desmățare. Știe el bine că în ce privește alipirea Bosniei și Herțegovinei la Ungaria — »befelgezett! (Nu se va face, cum zice românul, cât va fi purcelul cu coadă!) li trebuie însă o armă pentru viitor. Știe el bine, că nici la putere nu va stă mult, nici popularitatea pe care a avut-o ca opozant nu va mai

FOIȚA ZIARULUI TRIBUNA.

Activitatea celei mai nouă tipografii românești.

Până bine de curind puțini din cetitorii acestui ziar vor fi auzit de modesta așezare de pe valea Telesjinnului, care e Vălenii-de-Munte, unde de câteva luni încoace s'a deschis noua tipografie a »Neamului românesc«. Acest sat mare nu s'a făcut prin nimic cunoscut până la înființarea noului așezământ de cultură, care în timp scurt i-a ridicat faima.

La Văleni, unde în luna lui Iulie din urmă au fost cursuri de vară ascultate de studenți din toate părțile românești, funcționară acum o tipografie, care în câteva luni de zile a dat la iveală o seamă de produse literare, vrednice de o deosebită atenție. Nu intenționăm a scrie o dăre de seamă despre scrierile apărute în tipografia aceasta, ci ne mulțumim a face cunoscut cetitorilor mai mult numai numirile cărților apărute.

Tipografia »Neamul românesc« a ieșit pe numele revistei »Neamul românesc« al dlui N. Iorga. Revista aceasta, care iese de trei ori pe săptămână, se tipărește în această tipografie. Pe lângă aceasta e relativ însemnat și numărul cărților apărute într'un interval de abia câteva luni de lucru. În această scurtă vreme dl Iorga a dat o »Istorie a Românilor« care se estinde pe 362 pag. cari cuprind, într'un text cum n'a fost scrisă până acum istoria întregului nostru neam, și aproape o sută de ilustrațiuni nu numai foarte bine alese, dar și foarte bine executate. Cartea

asta e menită a umplea un mare gol în literatura noastră. Intrucât o carte care să exprime în mod sumar fapte trecutul nostru, ne lipsia.

Tot dl Iorga dă în această tipografie »Istoria bisericii române« în două volume de peste 360 de pagini. Aceasta e cea dintâi istorie adevărată a bisericii noastre. Paginile ei cuprind câmpul larg al întregii biserici românești din toate țările locuite de români. Din alătea puncte de vedere e monumentală această carte, care va aduce cele mai mari servicii culturii noastre!

Dl Iorga a mai dat și o »Istorie universală« pentru cl. II-a secundară (ediția a doua), dela căderea împărăției romane până în veacul al 17-lea, iar acum dă o »Istorie a țiganilor« care se publică în nu știu al câtelea volum de »studii și documente«.

Tot dl Iorga îngrijește în tipografia »Neamului românesc« trei biblioteci noi: Biblioteca »Neamului românesc«, »Biblioteca populară a neamului românesc« și »Biblioteca Ligii culturale«. Din cea dintâi au apărut Poesiile lui Gheorghe Bachi, din a doua trei cântecule cu »Cântec ale poporului«, (à 5 bani) și una de »Snoave și legende populare«, iar din a treia »Viața lui Mihai Viteazul« povestită de un om din acele timpuri.

Subt tipar se mai află un Calendar al Ligii și unul al »Neamului românesc«.

În afară de astea a mai apărut și o colecție de »Cincizeci de predici populare« datorite părintelui arhimandrit Iuliu Scriban, superiorul capelei române din Baden Baden. Predicile acestea, a căror primă ediție dela 1904 a fost premiată de către Academia română, la propunerea răposatului S. Fl. Marian, sunt dintre cele mai frumoase

predici pe cari le cunoaște literatura noastră omiletică.

În tipografia din chestiune a mai tipărit ministerul de instrucție »Viața lui Mihai Viteazul« și s'au mai tipărit și o serie de frumoase cărți poștale ilustrate cu chipuri de Domni români și de vechi monumente istorice.

Cum se vede, roade multe și frumoase într'un timp scurt, ceea ce va să dovedească cât de mult se poate lucra unde priceperea se întâlnește cu hărnicia și durează casă bună.

O. Preașma.

Spiru Călin.

De Ioan Slavici.

III.

Eră pela mijlocul lunii Septemvrie, când Spiru s'antors iar, gata acum, așa zicea el, să-și lee licea și iar omul potolit de mai nainte.

Eu eram copt și răscopt după cele trei luni de zile, pe care le petrecusem de capul meu și nici nu mai aveam cuvintele de mai nainte de a mă sfii să-i vorbesc.

»Știi, — li zisei voios, — că umblu cu gândul de-a mă însura?«

El se uită la mine par'că i-ași fi spus cel mai indiferent lucru.

»Știu, — îmi zise apoi. — Mi au mai spus-o și alții, dar nu i-am crezut și nici pe tine nu-mi vine să te cred.«

»Ei! — întimpinai. — Pe mine poți să mă crezi: eu tot voi fi știind mai bine decât orișicine, cari îmi sunt gândurile.«

avea-o. Va cădea dela putere fără să fi proclamat independența Ungariei, ba nici vamă independentă și bancă națională maghiară.

De naționalizarea armatei comune și mai puțină nădejde, ci Chlopy rămâne ca un memento. Ce și-a zis dar? Să ieie chiar de p'acum chestia Bosniei și după ce va cădea dela guvern, partidul să aibă cu ce prosti poporul, jurând la toate respântiile că va mări granițele regatului ungar până la Adriatică, cum a fost pe vremea lui Ludovic cel mare. Ba se va găsi vre-un nebun, care să le făgăduiască »civiș«-ilor dela Dobrișin și — Marea Neagră, căci așa plânge bardul lor național: odată trei mări au spălat hotarele Ungariei și politica imperialistă propagată de actualii kossuthiști ce rost are aveă, dacă nu să »recucerească« vechii — țărniuri?!

Nouă, elementului românesc de pretutindenii, se înțelege, nu ne este teamă că se va inaugura vre-o dată această politică de expansiune maghiară. A trecut baba cu colacul: la Nord stă Cazacul, la răsărit și Sud — Dorobanțul!

Nu ne-ar păsa, ci dincontră, ne-ar bucura să vină cât mai curând vremea când să-l vedem pe Kossuth Franczi umbând cu praporul și pretinzând alipirea Bosniei și Herțegovinei.

Cel puțin s'ar vedeă și la Viena mai clar și s'ar recunoaște pe ce mâini de șarlatani suntem dați pradă, iar lumea întregă ar vedeă că oligarhii din Ungaria fac politică mai primejdioasă decât cei mai mari nebuni din Balcani!

D. Lahovary la M. Sa împăratul. Duminecă în Budapesta dl Alexandru Emil Lahovary fostul ministru plenipotențiar al României a fost primit în audiență de adio la ministrul de externe baron Aehrenthal și la dl prim-ministru Wekerle. A doua zi Luni dl Lahovary a fost primit în audiență la M. Sa împăratul căruia i-a remis scrisoarea D-sale de rechemare.

»Nu știi, dacă știi ori nu știi«, — răspunse el, apoi rămase cât-va timp tăcut, nemișcat și cu ochii în pământ.

»In asta, — zise'n cele din urma, — eu se înțelege, nu am și nici că volesc să mă amestec. Dacă ar fi s'o fac eu, n'ași mai sta pe gânduri și n'ași întreba pe nimeni. Tu însă!? — asta e alta. Lucru rău n'ar fi, — dar mai stăi, — mai gândește-te, mai așteaptă«.

»Nici nu e vorba s'o fac chiar acum, — răspunsei eu, — dar, vorba ta, cât mai curând«.

»Indată ce-ți vei fi luat licența«, — adăugă el.

»Tocmai pentru ca să mi-o pot lua — întimpinai eu. — Nu-mi mai priește nimic; nu mai pot să dorm; le fac toate anapoda; nu mai sunt bun de nimic: trebuie să scap de aceste!«

El iar ridică degetul clătănându-l a nu e voie. »Ce mă mai întrebi pe mine, dacă poți să știi de mai nainte, care imi este părerea!? — Acesta e lucru, pe care-l face fiecare pe răspunderea sa!« — zise, apoi își luă pălăria și plecă.

Așa făcea totdeauna când se pomenea în fața vre-unei greutăți: se dedea la o parte și o lăsa încurcată.

De data asta nici c'ar fi putut însă să facă altă ceva: orișice ar fi zis el, eu nu mai puteam să mai fac decât ceea ce zicea popa.

Dela frații din Brăila.

— Telegramă particulară a »Tribunei«. —

Brăila, 19 Oct. Ieri s'a ținut aici un mare meeting popular în favorul fraților din statul ungar. Au participat peste 20.000 cetățeni. Președinte s'a aclamat, cu mare entuziasm, senatorul Gheorghe Eremia, mare proprietar. Au luat cuvântul și aclamați călduros au vorbit Leonte Moldovan, profesor și avocat, Dumitrescu-Brăila, Liviu Macedonescu și deputatul Constantin Alessiu. Entuziasmul a fost colosal. Deputatul Alessiu a spus că români din Regat nu pot tolera ca frații din Transilvania să fie asupriți și dați pradă unei domnii oligarhe care tinde la desnaționalizarea lor. Vorbind despre luptele bărbătești ale deputaților Maniu, Vaida, Goldiș și ceilalți, s'a născut un mare entuziasm. Multimea a demonstrat contra guvernului maghiar. După întrunire s'a făcut o retragere impunătoare pe străzi. Ajungând în fața consulatului austro-ungar mulțime mare s'a oprit și demonstrat contra ungarilor. S'a aclamat atât la întrunire cât și pe străzi, ziarul »Tribuna« și luptătorii din jurul ei. Poliția a luat măsuri pentru pașa consulatului. E vorba să se mai țină meetinguri și în alte orașe.

Scrisoarea regelui Edward către M. Sa. Ambasadorul Angliei pe lângă curtea din Viena Sir William Edward Geschen a fost primit Duminecă la ora 1 în audiența la M. Sa împăratul. Ambasadorul englez a remis M. Sale o scrisoare a regelui Eduard al Angliei. »Pester Lloyd« află că scrisoarea contrar așteptărilor, nu cuprinde vre-un pasaj care să dea loc la complicații ci tonul ei este dictat de prietenia ce caracterizează relațiunile celor două case domniloare.

Criza cabinetului austriac. Maiestatea Sa împăratul încă nu a hotărât asupra demisiunii celor doi miniștri cehi Praschek și Fiedler. Criza se va rezolvi probabil numai la sfârșitul acestei săptămâni. Tot în afacerea crizei, primul-ministru

»Ce mai am eu la tine?!« — îl întrebai ziua următoare.

El mă înțelese și începui să zâmbească cu un fel de răutate.

»Ce să mai ai!? — răspunse. — Puțin ai, — acoalea câțiva lei, — nimic nu ai! — Banul nu s'adună, dacă nu-l lași în pace. O să aduni de de aici înainte, că ai acum de ce?«

O să adun după aceea, — întimpinai eu. — Acum trebuie neapărat să-mi fac rost de câteva sute de lei, ca să-mi lau frac, clac și ghetete lac și să-i fac miresei vre-un dar«.

»Frac, clac și ghetete de lac, — zise el în batjocură. — Auzi om, care vrea să se însoare și n'are din ce să-și cumpere fracul!? Nu cumva ai voi să mă pun și eu în frac!?!« —

»O să ai, — răspunsei, — nevoie de el la licență și în urmă, când vei fi judecător«.

»Fă cum vrei și cum știi, — grăi dânsul nerăbdător. — Mă întreb însă, cum o să puteți trăi«.

»Dacă avem casa noastră, — răspunsei, — patru încăperi, la nevoie chiar cinci, căci e în curte și un șopron de zid, în care să ne facem bucătăria. Mai dăm din odăi cu chirie ori luăm doi, trei băieți în gazdă, mai câștig eu câte ceva pe de laturi, — mai ne strâmtorăm, mai ne tragem dela gură...«

austriac, dl Beck a fost primit ieri la Maiestatea Sa împăratul.

Coaliția serbo-croată și anexiunea. Într-o lungă conferință ținută Dumineca trecută coaliția serbo-croată a stabilit că nu există neînțelegere între membri ei asupra anexiunii. Coaliția a adresat dlui Wekerle o telegramă somându-l să se declare dacă e adevărat că a acuzat pe membri ei că au primit suma de 100.000 de cor. dela guvernul sârbesc, informație dată de »P. L.« Dl. Wekerle a răspuns desmițând această știre.

Membrii delegațiunei croate își vor ridica cu toții cuvântul în chestiunea anexării. Impreună cu deputații din Dalmația ei vor solicita părerea reprezentanților poporului din Bosnia cu privire la politica națională unitară. Au mai hotărât apoi, ca, în virtutea articolelor de lege XIII: 1869 și II: 1870, vor pretinde să se convoace dieta croată încă până la sfârșitul anului curent, pentru a stabili budgetul și pentru a osândi politica nefastă a actualului guvern.

Comisia executivă a partidului de drept publică hotărârea următoare: Partidul de drept stăruie neștrămutat în punctul său de vedere, că provinciile Bosnia și Herțegovina, odinioară teritorii întregitoare ale regatului croat, aparțin și azi Croației. Partidul de drept acceptează declinarea drepturilor suverane și a regulamentului de succesiune a Casei M. Sale și asupra provinciilor anexate, dar va lucra din răspundere ca Bosnia și Herțegovina să se retrocedeze Croației.

Independența judecătorilor. În adunarea generală a societății judecătorilor și procurorilor ținută Duminecă, dl Grecsak judecător de Curte, în discursul său de deschidere, a constatat că în țara ungurească nu există independență judecătorească. Principiul independenței judecătorilor e numai pe hârtie; — puterea judecătorească e subordonată puterii guvernului; sistemul de înaintare, azi în vigoare, influențează păgubitor independența judecătorilor.

Constatări de aur — făcute fără îndoială dela locul cel mai competent și de un bărbat cunosător, care desigur nu se teme de osândă. Când ne gândim însă la multele osânde câte ni s'au croit pentru constatarea aceluiaș adevăr, — înțelegem că păzitorii legilor în Ungaria răstălmăcesc de mult simbolul ochilor legați ai zeiței.

»Tu ai să-ți tragi dela gură!? — mă întrepruse el. — Tu!? — Nu ești în stare să o faci pentru tine: o să te simți nenorocit, că nu poți să-i faci toate voiele. — Apoi, — urmă el cu un fel de groază, — vin copiii, unul, încă unul, iar altul, un șir întreg, și cresc și cer și te strâng de gât... Dar fă ce vrei! Eu însă nu mă amestec. — Văd eu, — urmă schimbând vorba, unde bate gândul tău; să știi însă, că eu nu pot să-ți dau nici un ajutor«.

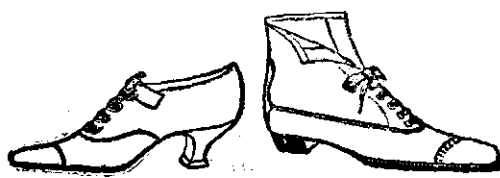
El stete o clipă, își adună gândurile, apoi se mai apropie de mine.

»Am vândut, — urmă liniștit, — casa cu 23.000 lei, — un preț de batjocură, iar viaa am dat-o cu 16.500 lei — ca de pomană, am luat dar 39.500 lei. Am mai vândut și scrisurile pe cursul de 98 lei și am luat pe ele 45080 lei. Mai adăugând dar 3650 lei, pe care li aveam, mi-am făcut 88.230 lei din care mi-am cumpărat pe cursul de 82½ suta 100.000 lei scrisuri 4% și mi-au mai rămas în număr 5730 lei. Precum vezi, veniturile mi-au scăzut dela 6000 la 4000 lei. — Ca să scap, urmă el, — de această pierdere, — am depus hârtiile la Banca Națională și am luat pe ele bani, din care am împrumutat pe cinci ani unui neguțător din Brăila pe ipotecă sigură 50.000 lei cu csmete de 10 la sută. La bancă plătesc numai 6%, imi rămân dar mie 4%,

Szimonidesz și Raduch

pantofar

Kolozsvár, Vesselényi Miklós utca 4.

Își recomandă on. public din loc și provincie, marfa lor de prima calitate, care se bucură de bună reputație. Fac **ghete** pentru picioare curate de bună reputație. Fac **ghete** bolnave, mai departe **ghete moderne de copii, bărbați și dame** din cel mai bun material și cu prețuri moderate.

.. Pentru comande din provincie rugăm să ni-se trimită de model o ghată veche ..

Lupta pentru votul universal.

Tara întreaga în contra pluralității.

Deputații Nicolae Oncu și St. Petrovici între alegători.

Tara întreagă împotriva pluralității.

Duminea trecută s'au ținut adunări de popor în toate părțile țării. Toate s'au rostit împotriva pluralității. În vre-o 50 de comune ale țării între cari în 19 comune românești s'au adus hotărâri în acest sens.

Au ținut adunări, afară de români slovacii, nemții, socialistii, partidul radical.

Dintre adunările românești azi avem raport în alt loc despre adunarea din Miercurea.

Deputatul Milan Hodza a vorbit în comunele Urszentiván și Osové. Adunările i-au votat încredere și au protestat împotriva votului plural adresând M. Sale o telegramă în acest sens.

La Rimarahó slovacii au ținut o adunare. A vorbit avocatul Dr. Samuel Daxner. Adunarea a adoptat o moțiune în care ea declară că își pune toată încrederea în cuvântul M. Sale împăratului. Adunarea a hotărât să se alature la blocul votului universal.

Partidul radical a ținut adunări în comunele Limbach și Grinad, în comitatul Pressburg. Și de-aici s'a adresat M. Sale o telegramă în sensul votului universal egal, secret și comunal, căci numai astfel se vor putea înlătura pe viitor abuzurile, volnicile și corupțiunea ce să practică azi la alegeri.

Precum se vede mișcarea împotriva votului plural s'a întins asupra tuturor ținuturilor țării și se poate spune cu drept cuvânt că cu excepția neînsemnată a aristocrației ungurești și a clasei de funcționari robiți influenței iei, toate elementele libere și neatârnoate ale țării, întreaga țară este împotriva votului plural.

Darea de seamă a deputaților N. Oncu și St. Petrovici.

După Duminea trecută în care s'au ținut nouăsprezece adunări de popor, se pare că nici Duminea viitoare nu va fi lipsită de un mare număr de adunări de popor. Dintre ele semnalăm azi mai ales darea de seamă a unuia din cei mai stimați și respectați fruntași ai noștri, a dlui Dr. Nicolae Oncu deputatul cercului de Iosășel. După o lungă și grea boală, aflăm că dl Dr. Nicolae Oncu s'a restabilit și se grăbește să meargă între alegătorii săi. Fruntașii locali au convocat o adunare la Hălmaș pe Duminea viitoare. Deputatul Iosășelului va fi însoțit de trei deputați români anume de deputații Vasile Goldiș, de d-nul Dr. Ioan Suciu și de d-nul Vasile Damian, apoi de dnii Dr. Iustin Marșieu și Dr. Cornel Iancu advocați (Arad) de dl Dr. Victor Bontescu avocat (Hațeg) și un număr însemnat de alți fruntași.

Iată și textul convocării lansate de fruntașii din Hălmaș:

Subscriși prin aceasta convocăm adunare populară în Hălmașiu pe ziua de Duminea 25 Octombrie 1908 st. n. care se va ține la 1/2 12 ore, înaintea bisericii gr. or. române din Hălmașiu cu următorul program: 1. Deschiderea adunării. 2. Darea de seamă a dlui deputat Dr. Nicolae Oncu. 3. Debatere asupra situațiunii politice, în special asupra votului universal. 4. Hotărâri. 5. Încheierea adunării.

Dat în Hălmașiu, la 17 Oct. 1908. Enea Ajoldea, Cornel Lazar, p. prezb., Aurel Leuca, Dr. Teodor Pap adv., Ilie Sirca, Mihail Vidu învățător, Gheorghe Balta, Vichentie Cătana, Arsenie Balta, Ioan Olar, Iosif Mizeșiu, Petru Ciungan, Teodosie Sirca, Teodosiu Mihailoviciu, Partenie Drăgan, Gheorghe Busa.

Tot Duminea deputatul Zorlențului-mare dl Dr. Stefan Petrovici își va da seamă în fața alegătorilor săi din Zorlenț. Iată convocarea ce-a lansat Dsa către alegători.

Fraților din Zorlenț mare și împrejurime!

Sunt doi ani și jumătate de când m'ați onorat alegându-mă de reprezentant al d-voastră în dieta țării. Este datorința deputatului dietal, ca pe de-o parte să-și dea seama în ce privește trecutul, pe de alta parte să caute a cunoaște vederile și dorințele poporului, pe care are să-i reprezinte. Mijlocul cel mai potrivit spre acest scop, sunt adunările populare publice.

Din aceste consideranțe vă invit deci pe ziua de 25 Octombrie (Duminea) 1908 st. n. la orele 2 după amiază la o adunare populară publică în comuna Zorlenț mare, cu următoarea ordine de zi: 1. Darea de seamă a deputatului dietal Dr. Stefan Petroviciu. 2. Discutarea chestiilor de interes public, înosebi a sufragiului universal. 3. Eventuale propuneri și concluz. Fraților! Alergați din toate părțile, alegători și nealegători, bătrâni și tineri, la adunare și protestați, din răsuputeri în contra încercării guvernului de a lipsi poporul de cel mai de căpetenie drept al său: de dreptul de alegător. Lug. j 15 Octombrie 1908. st. n. Cu salut frățesc, Dr. Stefan Petroviciu.

Apponyi la Jászberény.

Ieri contele Apponyi a fost la Jászberény, unde a făcut dare de seamă alegătorilor săi.

El a făcut următoarele două declarații mai importante:

1) Că guvernul maghiar va pretinde anexarea Bosniei și Herțegovinei către Ungaria;

2) Că deși reforma electorală care se va face va largi drepturile cetățenești, cu toate acestea se va avea în vedere exclusiv întărirea națiunii maghiare.

Ceeace, însemnează: despoierea de drepturi a naționalităților, politică al cărei prim apostol este Apponyi.

În acelaș timp contele Apponyi a declarat că domnul ministru Andrássy va prezenta proiectul său negreșit în primele zile ale lunii lui Noemvrie.

Partidul național și sârbii.

Deputatul Milan Hodza, cel mai activ dintre deputații slovaci și a rostit Duminea trecută darea sa de seamă la Osové în Bacica. Unul din alegătorii săi sârbi radicali i-a adresat întrebarea dacă e adevărat că deputații sârbi radicali vor eși din clubul naționalist. D. Hodza a răspuns că

ceea ce face 2000 lei pe an, și iar ajung la venitul meu de mai înainte. Fiind apoi că după învoială cametele pe primul an se plătesc înainte, eu i-am dat numai 45.000 lei — 5000 lei aveam la mine; am luat dar dela bancă numai 40.000 lei. Tu vezi dar că nu mai am bani și încă câțiva ani de arândul nu mai pot avea, căci trebuia să mi strâng în chingi, ca să plătesc datoria la bancă până în cinci ani când expiră contractul. — N'am și n'am."

"Nici că am cerut să-mi dai, — îi răspunsei eu. — Dacă nu-mi va fi destul ceea ce mi-a mai rămas la tine, o să mă împrumut și eu cu 10%, 12%, fie chiar 15% unde va!"

"Nu! — strigă el. Asta pot s'o facă neguțătorii, care învart afaceri, în care câștigă 30%—50%, și nu e bine să-ți întemeiezi casa făcând datori."

"A bine, a rău, cum o fi, — îi răspunsei eu cu hotărâre: — face fiecare cum poate și cum e nevoit să facă."

Spiru iar își luă pălăria și plecă, ceea ce acum îmi era foarte greu.

Pe unde va fi umblat și ce va fi făcut, destul că peste vre-o două ceasuri s'a întors mniat de tot, a intrat în casă fără ca să zică ceva, s'a lungit pe canapea și-a început să-și ștergă lacrimile, acum una, peste câtva timp alta, apoi iar alta, liniștit și pe tăcute, par'că nu l-ar fi atingând de loc ceea ce face...

Mie îmi venia să răcnesc. Nu-l mai văzusem aiudată plângând și nici n'ași fi crezut, că e în stare să plângă.

Nici nu plângea însă, ci numai lacrimile i-se storceau.

"Bine, Spirale, — îi zisei înduioșat, — Ce ți-a venit? — Ori și ce ar fi, noi prieteni, tot prieteni rămânem."

El se ridică puțin și dete din cap, apoi iar ridică degetul.

"Nu! — zise încet, — nu mai suntem. — S'a mântuit! — A fost! — Dar nu de asta mi-e mie, — urmă, apoi se ridică și începu să se plimbe prin casă.

"Am fost, — urmă iar oprindu-se în fața mea, — și i-am văzut pe Părintele. — N'are nici ei bani, — ba și pentru casă mai e dator."

"Plătește el ce-a mai rămas", — grăbiu eu a-l încredința.

"El ori tu ori altul; tot acolo vine: a bine nu-i! — zise și iar se mai plimbă. — Am văzut-o și pe ea, — urmă ștergând iar o lacrimă și fără ca să se uite la mine. — Se'nțelege! — E greu, de tot greu, peste patință. Știu eu de ce m'am ferit și mă feresc."

Deodată se'ntoarse și se opri iar în fața mea.

"Te legi să nu te împrumuți, când o să te așii în strimtoare, dela nimeni fără ca să fi cerut mai înainte dela mine?" — mă întrebă el.

"Mă leg!"

"Cu jurământ?"

"Cu jurământ, — îi răspunsei. Să nu mă mai socotești vrednic de a stă de vorbă cu mine, dacă nu mă voi ține de vorbă."

"Bine, — zise, — mai așteaptă două-trei zile, că sunt pe cale să fac o combinațiune, ca să-ți pot da bani fără de nici o camătă. — Nu dela mine, — adaugă el zimbînd, — ci dela altul."

A mai luat apoi dela bancă 20,000 lei pe care i-a împrumutat pe doi ani cu 12% tot pe ipotecă

sigură, iar jumătate din camăta pe anul întâiu, 1200 lei, mi-a dat-o mie, ca să i o dau înapoi când voi putea.

Când voi putea!?

Pațin lucrul!

Nici c'aveam, la urma urmelor, să-i dau 1200 lei, că mai rămăseseră vre-o trei, patru sute de lei la dănsul.

El se uită zimbînd în ochii mei.

Îmi prinsese, precum se vede, gândul, căci "Urmezi, — îmi zise stăruitor, — regulat cu cei 20 lei pe lună și te pomenești pe nesimțite scăpat. Să n'ai nici o grijă, că-ți port eu socoteala."

Dacă era vorba numai de 20 lei în adevăr pe nesimțite scăpam. Iar cât pentru socoteală, asta îi era slăbiciunea.

Peste vre-o trei luni el și-a luat licența, apoi puțin în urmă a plecat judecător de ocol tocmai la Panciu.

"Să nu te pună păcatele să faci cheltueli trimițându-mi banii, — îmi zise el înainte de plecare. — Pune-i pentru mine la casa de economie, că i iau când vin să-mi taiu cupoanele."

Așa am făcut, dar îmi era mai greu decum crezusem și adeseori eram ispitit să-mi zică "Ei, o să pun luna viitoare 40 lei."

Câte și mai câte sunt nevoile la întemeierea unei case și la câte nu răvnesc însurăteii!? mă zoria însă Alina, care avca un fel de răcori de Spiru, așa, cum îl știa dănsa, scurt la vorbă, posac și măsurat în ale lui.

"Să nu niți cei 20 lei." — îmi zicea de mai multe ori pe zi când se apropia timpul, ca să-mi iau leafa."

el care-i secretarul clubului național nu are cunoștință de asta și partidul nu a adus nici o hotărâre în acest sens. Este însă adevărat că sârbii radicali nu iau parte la activitatea politică a clubului și că nu au trecut de un an de zile pe la club.

Sfințirea bisericii din Petriș.

Duminecă în 5/18 Octomvrie s'a săvârșit sfințirea bisericii din Petriș, edificată cu 24 ani mai înainte, dar nesfințită de arhieru până acum, când credincioșii din inițiativa lor au dorit să li-se sfințască biserica, acum cu desăvârșire terminată, prin arhieru. Preasfințitul episcop al Aradului a urmat cu drag invitații și le-a sfințit biserica. În calea spre Petriș s'a oprit Sâmbăta în Ilteu, după ce primise dela minister îngăduința pentru oprirea excepțională a trenului accelerat la halta din Ilteu.

Ilteul ar fi o comună mare și capabilă de înaintare, dar este bântuită de grele păcate, între cari amintim alcoolismul. În urma acestei însărcinări cu păcate, de sine înțeles, comuna e decăzută și materialicește, biserica de lemn abia mai stă încheiată și oamenii habar n'au de a se pune la lucru ca să și ridice o biserică mai ca lumea. Iată de ce a fost indicată vizita Preasfințitului Sale, care credem că va aduce roadele sale, pentru că sub decursul cuvântării arhieriești ținută în sf. biserică, se auzia oftări și sublinieri, că își vor edifica și dânsii biserica. D-zeu să-i ajute. Ar fi de dorit însă ca să se mai țină poporului pe lângă predici și prelegeri populare despre stricăciunea alcoolului, ca astfel să se stârpească răul care e cauza sărăciei din comună.

Dela Ilteu a trecut Preasfințitul la Petriș, unde la hotar a fost primit de frumosul banderiu al fiacailor, iar la marginea comunei, sub un arc triumfal, de imens popor în frunte cu preoții Cimponeriu și Popoviciu, și apoi însoțit în castelul contelui Zoltovsky, unde a fost găzduit. Seara s'a ținut priveghierea, când Preasfințitul a ținut o scurtă cuvântare chemându-i a veni împăcați la actul sfințirii de biserică. P. S. Sa a săvârșit actul sfințirii asistat de: protosincelul R. Ciorogariu, protopopii V. Beleş și P. Givulescu, preoții locului Iosif Cimponeriu și Ioan Popoviciu, Petru Vesa din Roșia, Aug. Grozescu din Ilteu, Vas. Niculescu din Toc, Cornel Monța din Corbești și diaconul Cornel Lazar și Cornel Tempelean. În timpul sf. liturghii Cornel Tempelean a fost hirotonit intru preot.

A fost mult popor adunat nu numai din loc ci și din comunele vecine, încât eră mică încăpe-

rea bisericii pentru atâta popor, însuflețit de actul mareț al sfințirii bisericii. P. S. Sa a ținut și aici o instructivă cuvântare care a impresionat adânc pe credincioși. Preasfințitul a solicitat pe lângă credință și alipire către biserică și cultură. A arătat anume desavantajile analfabetismului și în ordinea propășirii materiale și în ordinea drepturilor cetățenești ce pierde analfabetul, cum va pierde dreptul electoral, conform noului proiect de lege. Buni creștini și buni cetățeni în aceeași vreme eră ținta cuvântului arhieresc.

După s. liturghie poporul a sărbătorit ziua împreună iar Preasfințitul cu preoțimea, învățătorimea, fruntașii comunei și protopretorele dl Salacz a luat masa în castel, unde s'au schimbat călduroase cuvinte la adresa arhierului și a fruntașilor din comună și cerc. Seara apoi P. S. Sa s'a înapoiat între nesfârșitele aclamări ale poporului la reședința sa. *Coresep.*

Adunarea de popor dela Miercurea.

Duminecă în 18 l. c. n. s'a ținut în Miercurea adunare populară în cauza sufragiului universal. Afară de fostul candidat de deputat al cercului electoral Sas-sebeș, dl Dr. L. Leményi era să ia parte și deputatul Vințului de jos, dl Dr. I. Maniu, care însă din cauze neprevăzute în momentul ultim a depeșat, că nu poate veni.

Liniștitul orașel Miercurea încă de dimineață arăta, că în aceia zi are o sărbătoare românească neobișnuită, căci inteligența din loc făcea pregătiri pentru primirea unor oaspeți aleși. Pe la orele 10 a. m. un șir de trăsuri se îndreaptă spre gară unde cu trenul de 10¹/₂ avea să sosească dl Dr. L. Leményi și alți oaspeți din Sibiu.

Sosind trenul, după ce dl Leményi cu fiica D-sale și domni Silvestru Moldovan și Dr. Rusu, se dau jos, dl I. Droc protopop în pensie care se afla în fruntea inteligenței rom. din loc, îl bineventează în cuvinte alese. După răspunsul dat de dl Leményi convoiul lung de trăsuri încă se pune în mișcare.

Ajunși la locuința dlui Dr. Gh. Măcelariu trăsurile se opresc și la invitarea D-sale toți cei de față au luat parte la ospitala și bogata masă servită de St. D-nă Agnes Dr. Măcelariu. Erau orele 11³/₄ când cu toții ne-am îndreptat spre curtea bisericii românești unde poporul din loc și jur în număr cam de 2000 aștepta începerea adunării.

Puterea statului încă era să înțelege reprezen-

tată aci. De față era pretorul cercual, notarul comunal, primarul, polițiștii și nelipsiții jandarmi ai întrunirilor noastre. Toate astea pentru buna ordine.

Numai cât n'a fost de fel nevoie de această paradă. Ea nu s'a făcut poate decât pentru a ne face să nu uităm, că trăim în statul maghiar.

Adunarea a fost deschisă prin dl protopop I. Droc, care arată scopul și înțelesul ei, poftind pe cei de față, să se constituie. Se alege președintele dl I. Droc, iar secretar dl Dr. Nic. Schiau, adv. în loc. Se dă cuvânt dlui Dr. Leményi ca fost cand. de deputat al cercului electoral Sas-sebeș, din care și Miercurea face parte.

Dl Leményi a vorbit adunării timp de aproape o oră frumos și convingător despre dezvoltarea constituționalismului și dreptului popoarelor în conducerea statului, deslușind proiectul despre votul universal croit de contele Andrássy.

Când s'a făcut amintire de M. Sa împăratul poporul a izbucnit în puternice strigăte „Să trăiască“, iar când s'au expus condițiunile de vot ale noului proiect rîde cu ironie, făcând haz.

A urmat la cuvânt dl Dr. G. Măcelariu. D-na vorbește în special despre votul universal și arondarea cercurilor electorale, îndemnând poporul, să învețe carte.

Dl Dr. N. Schiau propune următoarea moțiune, primită cu entuziasm:

„Poporul român și alegătorii cercului Sebeș întruniți în Miercurea azi în 18 Octomvrie 1908 în adunare populară, aduce partidului naționalist și deosebi deputaților români cele mai călduroase mulțămite pentru ținuta lor vrednică și bărbătească în cameră, îi asigură de încrederea și dragostea sa frățască și își exprimă dorința ca să lupte cu aceeași frățască înțelegere și cu același neînfricat curaj pentru realizarea programului național, căci numai realizându-se acesta, numai asigurându-se tuturor neamurilor din țară libertatea și adevărata egală îndreptățire, va putea fi puternică și fericită patria comună.

În deosebi acuma, când se va hotărî reforma electorală, îi roagă, ca din toate puterile să lupte pentru izbânda votului universal, egal și secret în forma lui adevărată și nefalsificată, nutriind convingerea, că numai așa va putea să se desvolte pe o temelie sigară patria comună.

În sfârșit după ce adunarea stabilește telegrama către M. Sa împăratul, prin care îi aduce omagii și arată scopul întrunirii de față, președintele închide adunarea.

Acesteia i-a urmat banchetul dat în „Restaurantul Ciurugă“, la care a luat parte inteligența și poporul. Aci s'au ținut diferite vorbiri.

Mai era apoi și socru-meu de părerea, că omul, care la nevoie te împrumută fără de camete, vrea să fie economisit.

Mă scărpinam dar la ureche, suspinam și duceam de bună voie cei 20 lei.

Mai erau încă vre-o două luni până la sfârșitul anului de căsătorie când ne așteptam cu inima strânsă la primul mare eveniment familiar... moașă, botez și cine mai știe ce. Lucrul acesta să prevadă cu multe luni de zile mai înainte, și eu mă scărpinam din vreme la ureche, dar duceam cei 20 lei.

Da! — dar cum o să fie atunci!? — Dela Spiru îmi eră greu să cer câtă vreme nu l-am plătit ce-i eram dator, iar la altul nu mă adresez fără de știrea lui.

Am suspinat odată din greu, și-am mai dus 20 lei ca să-i am la botez, și încă 20 lei — și așa patru luni de-a rîndul.

Și ce botez am tras!

Acum socru-meu stăruia să dau zor cu licența ca să mi asigurăz înaintarea, că am un copil și din îndurarea lui Dumnezeu o să mai am și alții.

Dă-i! — suspină, găfaie și iar când 20 lei, când 30 lei, ba și câteva din cele câștigate pe de laturi pentru licență.

Mai scurtam de ici, mai de colo, mai mă lipseam de una, mai de alta, — dar mergeam înainte. Colegii mei mă luau cam peste umăr, mă compăttimeau, ziceau, că m'am baccelit, dar când mi-am botezat al doilea copil eram licențiat și puțin în urmă am ajuns la 240 lei — pe lună.

N'am trecut, se înțelege, bucătăria în șopron, n'am dat din o odale cu chirie, nici băieți în gazdă n'am luat. Alina ar fi voit, dar nu voiam eu: avea dânsa destule pe capul ei!

În vremea aceasta Spiru își purtă cu obișnuita lui liniște sarcina de judecător și trecea câte odată, când avea treabă la București și pela mine.

»Cum o mai duci?« — îmi zise el într'un rînd.

»Greu, dar bine«, — îi răspunsei.

»Eu ușor, dar foarte rău,« — grăi dânsul.

E frumos lucru și plăcut să stai în scaun, să judeci și să faci dreptate împăcând pe cei certați, ocrotind pe cei năpăstuiți și zădărniciind silințele celor ce-și croiesc drumul alături cu legea.

Așa zicea Spiru și tot așa ar fi și făcut totdeauna, dacă n'ar fi fost la mijloc pe lângă haita de jidani isteți și stăruitori și dl suprefect ori vre-unul mai mare decât dânsul, azi un avocat

ce dă năvală, mâine un arândaș, un proprietar, un senator, un om cu greutate, căruia îl stau deschise toate ușile și care se simte adânc jignit când nu i-se fac »complezențele« ce într'o societate bună nu se refuză.

Mai erau apoi și cei mai mărunți, grefierul, arhivarul, copistul, servitorul, care pentru câți-va lei, pentru o pereche de pui, pentru o »cinst«, pentru o vorbă bună, din respectul datorit vreunei persoane simandicoase ori de frică făceau — așa mai pe sub mână — câte un hafăr, spuneau ceea ce n'aveam să spună ori nu spuneau ceea ce erau datori a spune, expedau un act ori îl lăsau uitat în saltarul mesel, zăpăceau o citațiune, încurcau ori descurcau o afacere.

Până chiar și Tereza, servitoarea lui credincioasă, eră pusă la cale să facă serviciul de o natură mai delicată.

Spiru le luă toate, drept lucruri foarte firești și nu-și pierde răbdarea, nu se supără, ci-l asculta pe toți cu multă bunăvoință, dar, când se află singur, ridică degetul și făcea tot ceea ce știa el.

»Bine, nene, — nici macar atâta!?« i-se zicea adese-ori.

Toate damele se facideal de frumoase prin efectul bun al

CREMEI MAKOI-IDEAL

care adevărește nenumăratele crisori de mulțumită.

Face să dispară roșăța feței, piștruiile, petele de ficat și toate necurățeniile pielii.

Prin folosirea cremei Ideal ajungem să avem o față curată, fragedă, catifelată și fină! De aceea vă rugăm ca la comandă să ne scrieți precis dacă fața e grasă sau uscată.

Se capătă numai la însuși fabricantul:

KUDAR LAJOS Szent László, gyógyszertár — Makó Ujváros —

— 1 borcan de cremă Ideal 1 cor. — Pudra Ideal 1 cor. Săpun Ideal 70 fl.

Comandele prin poștă se satisfac repede și punctual.

Preparatele medicale și chimice au fost premiate la expoziția higienică internațională din 1879 cu medalia de aur, cu crucea de merit franceză și cu diploma de distincție.

La ora 5 seara oaspeții din Sibiu, ca și la mine, au fost însoțiți până la gară când cu toții am depărtat la ale noastre.

Înainte de ce să încheie raportul meu, încă o dată de după culisele politicii domnitoare.

Fruntașii inteligenței din Miercurea ceruseră convingere, ca adunarea să se țină în piață, dar cu pretextul, că s'ar turbura serviciul de zece dela bisericile din târg, s'a îndrumat a o ține în alt loc. S'a cerut din nou cu condiția, de a se ține adunarea la orele 12 din zi când serviciul bisericesc e deja sfârșit, dar s'a răspuns, că fiind și el a. serviciu, acela totuși poate fi turburat și pe lângă asta deoarece drumul de țară Vinț—Brașov trece prin piață, circulația poate fi împiedecată, adunarea să se țină în alt loc. Așa că s'a ținut în curtea bisericii noastre.

E acesta un semn al dragostei pe care „prudenții și circumspecții” noștri conlocuitori sași o au față de noi?...

Să le fie de bine, dacă e așa.

N. S.

Criza orientală.

Expozenl dlui Burian.

În ședința celor patru secțiuni ale delegațiunii ungare ținută ieri, ministrul finanțelor comune, baronul de Burian, a declarat că provinciile anexate, Bosnia și Herțegovina, se vor înzestră cu autonomie provincială deplină. Ministrul a lăsat să se întrezărească planurile sale. Alături de dela provincială se va menține sistemul reprezentățiunii după districte. Ministrul a pus în perspectivă reforma procedurii penale, înlocuirea judecătorilor militare, introducerea unei noi legi electorale, unui nou sistem reprezentativ și încă un șir întreg de alte reforme. Secțiunile au votat budgetul Bosniei pe 1909.

Ministrul de externe sârb despre situație.

„Lokalanzeiger” publică o convorbire, pe care corespondentul său dela Belgrad a avut-o cu ministrul de externe sârb, Milovanovici.

Avem — zise Milovanovici — mult mai multă încredere în prietenia imperiului german, decât în prietenia austriacă. Ministrul nostru dela Berlin va arăta dorințele poporului sârbesc sfâșiat prin anexarea celor două provincii sârbești la monarhia austro-ungară.

Nu știu de ce ne privește Europa cu atâta răceală. Cu totul altfel a fost atitudinea ei față de năzuințele grecilor, bulgarilor, muntenegrenilor și românilor.

Noi am fost cei mai oropsiți. Congresul dela Berlin nu ne-a dat, propriu zis, nimica. Ne-a lăsat însă să nădăjdum că odată Europa va proteja unirea noastră cu frații din Bosnia și Herțegovina. Această unire este o chestie de viață pentru noi. Jumătate din neamul nostru este în aceste provincii. Austria ne-a sfâșiat.

Baronul Aehrenthal ne-a promis ca, drept recompensă pentru pierderea noastră, Serbia va fi primită în comisia internațională a Dunării. Dar aceasta nu este o recompensă. Aceasta nu însemnează nimica față de spulberarea aspirațiunilor noastre. Am fi naivi, dacă ne-am mulțami cu această recompensă.

Presa austriacă a răspândit în Europa știrea că noi suntem cauza relor raporturi dintre Serbia și Austro-Ungaria. Aici însă accentuez, și este știut de toată lumea, că, în raporturile dintre un popor mare și un popor mai mic, nu cei mici sunt cei chemați să dea directiva. În ce privește spiritul populației la noi în Serbia, îmi pare bine că, cu multă greutate, ce e drept, am izbutit să liniștim opinia publică, care eră pentru războiul cu Austria, ori cari ar fi fost urmările acestui războiu inegal. Starea de acum a spiritelor mă mulțamește, când știu că acum câteva zile eră o fierbere și un sbucium, care, dacă n'ar fi fost potolit, ar fi avut urmări grave pentru țara noastră și pentru poporul nostru.

Poporul sârbesc, în desnădejdea lui, nu vedeă altă cale înaintea sa decât războiul cu Austro-Ungaria. Să nu vă închipuiți, că n'ar fi fost în Serbia nimenea, care să prevadă urmările acestui războiu. Poporul însă susține că nu poate urma după războiu o situație mai grea decât cea de acum, și că în cel mai rău caz, Austria va ocupa și Serbia, ceea ce din punct de vedere național sârbesc ar fi poate mai bine. Oăci am fi toți la un loc.

Dar în sfârșit, e întrebarea, dacă Europa nu ar fi intervenit, și Austro-Ungaria ar fi fost nevoită să fie toldeana pe picior de războiu.

De ce Rusia este așa de mult iubită de popoarele balcanice? Pentru că aceste popoare nu își văd amenințată existența lor din partea Rusiei!

Poarta față de programul conferinței.

Tewfic pașa ministrul de externe a declarat unui redactor dela ziarul „Tanin” că Poarta nu acceptă programul conferinței care s'a publicat.

Punctele programului turcesc ar fi următoarele: Proclamarea Bulgariei ca regat, anexiunea Bosniei și Herțegovinei, obligarea participării la datoria publică a Turciei și alte obligațiuni financiare și politice, constatarea integrității Turciei. Tewfic pașa a declarat că Poarta a luat în considerațiune de a regula direct conflictele cu Austro-Ungaria și cu Bulgaria dar nu a luat nici o decisiune. Știrea despre refuzarea notei bulgare cu privire la calea ferată a orientului și despre trimiterea deputațiunilor sârbe la Puterile semnatare au întărit foarte mult pe turci.

Demersuri în contra boicotărel.

Constantinopol. — Ambasadorul Pallavicini a făcut ieri foarte serioase demersuri pe cari le-a refuzat azi în privința boicotărei vapoarelor Lloydului austriac precum și în privința incidentelor din Jaffa și Beirut. Marele vizir a declarat că Poarta face posibilul pentru a reprimă mișcarea de agitațiunea ziarelor turcești care a încetat aproape cu totul. Populațiunea turcă reîncepe a cumpăra dela comerșanți mărfurile boicotate până acum.

Consiliul de miniștri extraordinar de ieri a deliberat asupra unei mobilizări care ar fi necesară în mod eventual și asupra mijloacelor de a procura banii necesari.

Direcțiunea Lloydului austriac a primit din Smirna o telegramă anunțând că vaporul „Urano” care a descărcat acolo a luat pe bord o nouă încărcare, rezultă de aci că mișcarea de boicotare se micșorează.

Germania în contra recompensei sârbilor.

Față de evenimentele ce se petrec în Balcani, Germania a declarat, întocmai ca și Austro-Ungaria, că este în contra oricărei recompense, pe care marile puteri ar voi să o dea sârbilor, pentru pierderea Bosniei și a Herțegovinei.

Din România.

Un dar al Academiei. În timpul din urmă Academia Română a dăruit comunei Lălești, din județul Tutova, un teren de un hectar precum și suma de 2000 de lei pentru construirea unui local de școală pe moșia sa Călimănești din același județ.

NOUTĂȚI.

ARAD, 20 Octomvrie n. 1908.

— Știre personală. Dnul Vasile Goldiș, deputat al Radnei, a plecat azi la Budapesta, unde mâine va lua parte la congresul vierilor și va apăra interesele proprietarilor de vii.

— Seara de cunoștință a studenților români din Cluj s'a ținut în seara de 10 Oct. a. c. A prezidat dnul Liviu Dan cand. de adv. Dânsul a îndemnat pe tineri să cultive limba și cultura românească. A azistat și un număr de studenți sași, lucru rar și îmbucurător. Studentul Munteanu a salutat pe oaspeții sași, dintre cari a răspuns unul în numele lor. Studentul Costea a salutat, în numele vechilor studenți pe nou veniții, pentru cari a vorbit N. Isăilă. Pe urmă s'a petrecut cu doine, cântate mai frumos de dl Ghelner.

— Deschiderea cursurilor la universitatea din Iași. Duminecă la ora 10, a avut loc solemnitatea deschiderii cursurilor universitare. S'a oficiat un serviciu divin în prezența rectorului, a profesorilor și studenților, după care a urmat conferința profesorului Bărbulescu.

— Manifestații antigermene în Praga. Dumineca trecută au avut loc mai multe manifestații antigermene în Praga. Motivul lor este obstrucția deputațiilor germani în dieta Boemiei. Au manifestat mai ales muncitorii socialiști naționaliști cehi. În mai multe rânduri studenții germani ai universității germane din Praga au fost atacați și insultați. Mulțimea a spart geamurile cazinei germane și ale altor clădiri aparținătoare germanilor. S'au făcut mai multe arestări.

»De! — ce să fac, dacă n'a fost cu puțință!?» — răspunde el dând din umeri.

În felul cum dedea din umeri, în gestul, pe care îl făcea, în mâna lui și mai ales în căutătura lui eră însă ce va ce trebuia să umple de mânie și pe cel mai răbdător om. Trei luni l-au fost dar destul, ca să se strice cu toată lumea, și'n trei ani de zile și-a încercat norocul în cinci deosebite județe.

Mutările aceste nu l'ar fi supărat, la urma urmelor, căci el se simția în Gorjiu tot atât de bine acasă ca'n Dorohoiu ori în Covurluiu. Ori și unde ajungea însă, el se uită împrejur, puneă ochii pe una, intra'n vorbă, dar, când eră să pună lucrul la cale, trebuia să plece mai departe.

»De! — îl zicea câte un prieten, căruia i-se plângea, — nu-ți rămâne decât să îți seamă de împrejurările locale și să te potrivești cu lumea, în care trăiești. Așa sunt oamenii și alții nu găsești!»

Tot cam așa îi vorbeau și superiorii lui, care spre marea lui mirare știau chiar mai multe decât dânsul, dar făcuseră experiența, că așa de odată nu pot să fie schimbate deprinderile oamenilor și apucăturile lor rele, îi vorbeau despre interese mai superioare și-l încurajau asigurându-l, că mulțămirea oamenilor ca dânsul se va face încetul cu încetul îndreptarea.

Înțelegea în cele din urmă și el, că trebuie să stai un timp oarecare la un loc, dacă e vorba să faci ceva, și eră tare hotărât s'o lase mai domol, să treacă multe cu vederea și să se potrivească

cu lumea. Gesturile, mâna și mai ales nenorocita lui de căutătură îl dedeau de gol, și în timpul celor doi ani și jumătate, cât a mai stat judecător de ocol, a mai fost mutat de patru ori.

Unde ași mai fi putut să supăr și eu cu daraverile mele pe un om atât de hărțuit?

După socotelile mele încă în anul al patrulea îl achitasem datoria și așteptam să mi facă socoteala, ca să ne răfuim.

»Dă înainte, — îmi scrise el într'un rând, — că tot ai tăi sunt, și mai ai răbdare, c'o să ne răfuim.»

Dupăce timp de șase ani aproape s'a plimbat astfel a și făcut, cum zicea, studii geografice, entnografice și sociale, a ajuns, în sfârșit, la tribunalul din Bacău — mai întâiu, se înțelege, ca supleant.

Eu eram înaintat acum la trei sute și douăzeci de lei, dar familia-mi înaintase mai repede decât mine, căci aveam patru copii și abia ne mai puteam ajuta cu două slugi la casă. Îl fericim dar pe Spiru, care nu grăbise, ca mine, cu însurătoarea și putea acum, om mai matur, cu stare bună și cu pozițiune frumoasă, să facă o partidă minunată.

Cam așa ceva își închipuia și el, care după experiențele făcute căută nu numai zestre, ci și legătură cu oameni ce pot să-l ajute a se ridica.

Așa ar fi și venit lucrurile, dacă n'ar fi fost la mijloc gesturile, mâna și căutătura lui.

(Va urma.)

— **Marele mister.** Ieri în sfârșit s'a risipit negura de mister ce învăluia cercetarea senzațională a poliției din capitală. În fața ochilor uimiți ai țării s'a desvălit iarăși un colț infect al sistemului de corupție ce s'a cuibărit deja și în cele mai înalte așezăminte ale statului. Marele mister e următorul: Latkoczy Imre, vice-președintele judecătoriei administrative supreme, a primit dela individul Korbuly D. suma de 60 mii cor., pentru mijlocirea unei licențe de farmacie pentru capitală. Korbuly însă n'avea de gând să plătească cele 60 mii coroane, ei scopul lui a fost să oblicească cine sunt oamenii mituibili.

După ce a aflat, a intrat la învoială cu Latkoczy, în aceeași vreme a grăbit însă la contele Andrássy, ministrul de interne, căruia i-a destăinuit totul. Korbuly a primit dela ministru suma de 60 mii în bancnote pentru a-l trage pe Latkoczy în capcană. Latkoczy a primit paralele făgăduind că va obține licența din chestiune, dar nu s'a bucurat mult timp de ele, căci șeful detectivilor din capitală, dl Krecsányi l-a surprins încă în aceeași zi, cerându-i paralele. Latkoczy prins cu ocau mică a restituit paralele la moment. Cercetarea pornită a desvălit un consorțiu întreg de pungăși, cari se indeletniceau cu astfel de afaceri și cari erau la ordinele dlui Latkoczy.

Mărește scandalul împrejurarea că Latkoczy era și consilier intim al M. Sale. Guvernul i-a solicitat la moment dimisionarea. Latkoczy s'a supus sorții, renunțând și la pensiune, precum și la toate funcțiunile titlurilor și prerogativele sale. Acum se caută un flastru pentru bubonul desvălit, dar zădarnic, — cazul nou nu ne pare sporadic, ci prea semnificativ pentru moravurile răsărite pe urma domniei coaliționiste.

— **Logodnă.** Dnul Alexandru Tăran învățător (Viteg) și dșoara Mărioara Rotariu (Ligei) fidanțați. Felicitări!

— **Socialist osândit.** Curtea cu jurați din Seghedin a osândit ieri, Luni pe socialistul Halász György pentru »agitație«, la 3 luni temniță de stat și 300 cor. amendă.

— **În amintirea românilor căzuți în Bosnia.** Sâmbăta trecută în discursul de deschidere a dietei provinciale a Bucovinei, președintele amintind și despre anexarea Bosniei, a accentuat faptul că la ocuparea acestor provincii au căzut o mulțime de eroi bucovineni din regimentul 21 de infanterie. Dieta a hotărât să pună o canună de lauri pe monumentul ridicat la Cernăuți bravilor români căzuți în luptele pentru ocuparea Bosniei.

— **Inaugurarea bibliotecii Liga culturală.** Duminică dimineața s'a inaugurat biblioteca Ligei Culturale, în localul ei din strada Fântânei nr. 1 din București.

După oficierea unei slujbe religioase a vorbit cel dintâi dl profesor universitar D. Onciul. D sa arătat că Bucureștiul e singura capitală din Europa, care nu posedă o bibliotecă. Biblioteca academică, precum și Fundația universitară „Carol I“ nu sunt accesibile publicului mare. Se simțea nevoia unei biblioteci ca aceasta a Ligei, care să poată folosi tuturor.

Un particular, librarul Socec, a înființat o mică bibliotecă în capitală. I-se cuvine laudă. Mai mult ca orice particular, Liga culturală, instituție care urmărește unitatea culturală a tuturor românilor, are datoria de a da capitalei o bibliotecă pentru toți cei setoși de cultură, și această biblio-

tecă s'a înjghebat datorită unui om de inimă, unui bun patriot, care a donat biblioteca sa Ligei. Astfel că biblioteca Ligei posedă azi cărți de istorie și literatură românească și universală, afară de alte cărți de interes general. Izvorită din intenții frumoase, dorește ca ea să trăiască, să înflorească și să dea rod bogat și îmbelșugat pentru întărirea neamului nostru.

Dl Sava Șomănescu, președintele Ligei, cu glasul stins, cu ochii înlăcramați, începe prin a spune că o eră nouă se arată în viața noastră. Curentul naționalist din ce în ce mai puternic dă chează unui viitor frumos. Ar fi o rușine ca în secolul al XX. noi să rămănem în urma neamului turcesc, poporul cel mai fatalist care astăzi prinde a se desvoltă în libertate și unire frățască, noi mai ales, cari avem datorii mari și față de frații noștri.

Dorește ca biblioteca să dea roadele la cari trebuie să ne așteptăm.

În urmă s'au desfășurat nenumărate volume din biblioteca populară a Ligei Culturale, precum și cărți poștale ilustrate cu subiecte din trecutul nostru; — toate artistic executate de tipografia soç. »Neamul Românesc«.

După numărul public care a asistat la această serbare, se pare că lumea a început să se intereseze din nou de activitatea Ligei.

— **Necrolog.** La 9 l. c. a murit în Gorizia (Oörz) în Austria, căpitanul în retragere Teodor Sandul. Născut într'un sat în jurul Năsăudului, s'a dedicat ca băiat deja carierei militare, a luat parte în războaiele 1859 și 1866, trecând la anul 1885 în penziune. S'a bucurat de o avere frumoasă și cu mulți ani înainte, cum vesteau pe atunci câteva ziare, era hotărât să testeze 20.000 coroane pentru Astra. Poate că hotărârea asta se află și în testamentul său ultim. Conducătorii Astei ar face bine să se intereseze. Comanda stațiunii militare din orașul amintit, nu va întârzia, de sigur, să dea Astei deslușiri în chestiune. R. R.

— **O aniversară interesantă.** La 1913, implinindu-se al 22-lea centenar dela nașterea lui Arhimede, vor avea loc la Siracuză mari serbări. Cu ocazia acestor serbări poetul italian Gabriele D'Annunzio va scrie o piesă, ce se va reprezenta la teatrul din Siracuză. Spre acest scop, D'Annunzio va pleca iarna aceasta în Grecia spre a studia minile dela Pentapoli.

— **Mulțămită publică.** Tuturor amicilor, cunoștințelor și binevoitorilor mei, cari cu ocaziunea repozării și înmormântării iubitei și neuitatei mele soții, parte au grăbit a veni spre a-i da repozatei sărutarea cea de pe urmă, parte și-au exprimat condoleanțele față de mine în aceste zile de grea încercare; le exprim și pe această cale, adâncă mea mulțămită. Marcu Păscușiu, protopop gr.-cat. român în Siria.

— **Exploratorul Sven Hedîn** telegrafiază că s'a imbarcat la Bombay pentru Japonia. În drum spre țara Niponilor va scrie relația asupra importante misiuni pe care a îndeplinit-o în Tibet. Asupra acestei misiuni — o explorare — va face la Paris o comunicare Academiei de științe în primăvara viitoare.

— **Desavantajile poligloților.** În ultimul congres de lingvistică, un francez a declarat că nimeni nu poate învăța o limbă străină, dacă nu în detrimentul limbei sale și a conchis că studiul limbilor trebuie lăsat acelor cari se dedică comerțului și n'au nevoie să aibă un stil frumos. În aceste observații e o mare parte de adevăr — zice Daily Graphic — și cazul scriitorilor ca Gibbon și Carlyle dau dreptate acestui congresist. Stilul lui Carlyle devenise cam impur din cauza prea profunde cunoștințe ce acesta avea de limba germană; tot asemenea și al istoricului Gibbon care cunoștea perfect franceza.

— Prin efectul miraculos al cremei „Aranka de Mintschek“, orice damă se face frumoasă ca în băna. Prețul unui borcan 1 coroană, borcan mai mare în care loare roza 2 coroane. Săpun „Aranka“ 70 fl. apă de spălat „Aranka“ 1 cor., pudră „Aranka“ 1 cor., mare 2 cor. Cine dorește să aibă un păr frumos blond să folosească apa de păr „Aranka“. 1 sticlă 1 cor., una mare 2 cor. Cui îi încăruntă părul să folosească rețeta: catorni: laboratorul chemic Mintschek O.E.S. Kecskemet.

Ultime informațiuni

Condamnarea unui ziarist român.

— Prin telefon. —

Timișoara. (Dela corespondentul nostru). A s'a desbătut la curtea cu juri de aici procesul ziarului »Drapelul« pentru un articol intitulat »Ooresiunea maghiară« de Björn stjerne Björnson apărut și în zărele noastre. Curtea a declarat pe acuzatul Nicolae Jugănar vinovat pentru agitație și a fost osândit la 3 luni temniță de stat și 400 de coroane amendă în bani.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 19 Octomvrie 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Oct. 1908 (100 klg.)	24.06	24.08
Săcară pe Oct.	19.86	19.70
Cucuruz pe Malu	14.88—14.90	
Ovăș pe Oct.	16.68	16.70

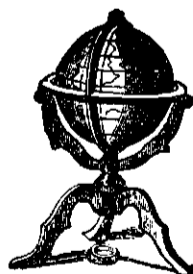
Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu nou		
De Tisa — — — —	23 K.	65—25 K. 05 H.
Din comitatul Albel —	23	> 45—24 > 60
De Pesta — — — —	23	> 45—24 > 60
Bănățenesc — — — —	23	> 55—25 > 05
De Bacica — — — —	23	> 55—24 > 90
Săcară — — — —	19	> 65—19 > 80
Orzul de nutreț, cvallt. I.	15	> 85—16 > —
„ de cvallitatea II.	15	> 50—15 > 75
Ovăș de „ I.	16	> 75—16 > 05
„ „ II.	16	> 35—16 > 65
Cucuruz vechiu — —	17	> 70—18 > —

Poșta Redacției.

O Președ. Arată-ne te rog adresa ta. Ghijă

Redactor responsabil Constantin Savu.
Editor proprietar George Nichin.

Fiecare învățător

să ceară

catalogul special de hărți,

rechizite de învățământ, globuri, inscripții de școlă și tot felul de alte obiecte

pentru învățământ, după prescrierea ministrului de instrucție publică.

Se capătă la librăria lui

Ingusz I. și fiu.

Arad, strada Weitzer János.

Telefon pentru comit. Arad și Timiș 517.

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás és T-sa măstru de monumente și pietre de sculptură.

Fabricație proprie din marmură, granit, soynit, labrador etc., din pietre de marmură magazinul se află în **Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.** Căminaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21. Telefon 662.** Filiale: Nagyvárad, Beregcsanak, Ócsa și Bănyavár.

„LUNCA“

Institut de credit și economii în Borosjenő (com. Arad)

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **casar** institutul de credit și economii »LUNCA« în termenul până la 1 Noemvrie a. c.

Salariu anual 500 cor., iar după definiere tantiema statutară.

Concurenții pot fi și penzionați.

Postul este a se ocupa numai decât după alegere.

Directiunea.

Vatzek József

măiestru de cuptoare în Cluj (Kolozsvár).

Depozitul : Brassai-u. 8.

Lucrătoria : Trefort-u. 45/47.

Pregătește tot felul de cuptoare în ori ce mărime și culoare.

Fabricatele mele sunt recunoscute de eminente.

Pregătesc ori ce fel de cuptoare de calitate după desen și model cu cea mai mare exactitate.

Comande din provincie se efectuează cu mare cunoștință de specialitate și punctual.

F. STOIBER

mănușer

Str. Cisanădiei. SIBIU. (Nagyszeben.)

Mare depozit de mănuși de piele glaci, suedează, Nappa și alte pieluri fine dantele de mătăsă și de zăbranic, mănuși. Tot felul de bandajii pentru hernie simple și duble, diverse centurioane de tot felul, bandajii, apoi ciorapi de bărbați și de dame și rufe. Aparat pentru îndreptarea corpului la copii și fete, cordoane

pentru - bărbați, dela cele mai - simple până la cele mai fine, irigatoare, mănuși de cauciuc, jecuri de cauciuc și perinute de cauciuc pentru călătoria în tren, ciorapi de cauciuc, diferite articole igienice de cauciuc din Franța pentru - bărbați și pentru dame. Toate

fiind numai de calitate cea mai bună și — în prețurile cele mai ieftine. — Moașele au prețul redus!

Lucza Jozsef

atelier chimic pentru curățitul hainelor Seğhedin (Szeged), Laudon u. 9

Primește: curățirea și văpsirea hainelor copii și preoțești, postav de mobile, haine de doliu mai departe

curățirea penelor de pat

cu mașina prin ce își redobândesc culoarea albă și uscățimea originală și vor fi scutite de praf.

Comandele din provincă să efectuează imediat și prompt.

BENYOVSZKY L. ARNOLD

fabricant de Instrumente muzicale. SZÁSZRÉGEN.

Iși recomandă VIOLINELE fabricație proprie precum și alte instrumente, așa instrumente de suflare din lemn și alamă, harmonice, flășinetă, fluer, ocarine, citere, cimbele.

Tot așa primește repararea a tot felul de instrumente cu prețuri ieftine și lucrare artistică.

Reparare de orgă mare, harmonium și gramofone.

Crema Salvator cel mai bun cosmetic pentru mâni și față, contra pistriilor și a necurătențiilor de pe față. 1 borcan 1 cor.

Pudra Salvator, apără fața de părleală și face pelea albă ca laptele. Albă, roză și crem, 1 cutie 1 coroană.

Săpun Salvator, în timpul cel mai scurt face pelea fină și fragdă. 1 bucată o coroană.

Praf de pele Salvator Nr. III. un medicament sigur contra așudării mânilor și a picioarelor, absolut nestricțios. 1 cutie 1 coroană.

Spirit de vin (Franzbrandwein) Salvator. Un medicament de casă cunoscut care nu trebuie să lipsească din nici o casă. Se recomandă la orice răceală, durere de cap, migrenă, junghieri, reumă și ischios. Prețul unei sticle 1 coroană.

Schwedische Tropfen. (Picături de Svedia) o doctorie probată contra boalelor de stomac. O sticlă originală 1 coroană.

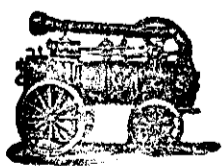
Balsam pentru bătăături depărtează repede și fără durere orice bătătură, pelea întărită sau negei. Prețul unei sticle cu pensulă 70 fileri.

Toate aceste preparate sunt numai atunci veritabile, dacă sunt provăzute cu marca de scut »Salvator«.

Comandele din provincă se execută prompt și cu băgare de seamă.

S. Mittelbach, farmacia și drogheria la Salvator. Zagrab (Croatia).

Hegyi János

atelier de lăcătușerie și reparații : de mașini în Nagyenyed. :

Execută orice lucrări de lăcătușerie artistică, la construcții de clădiri și la mașini, precum zăbrele de fer, uși de fer, ferării la construcții, apoi instalații de sonerii electrice, de telefoane și de paratrăsnete, execută orice reparații la mașini de cusut și la biciclete și le furnizează în prețurile originale ale fabricii, :

în sfârșit orice feluri de trilerătoare cu aburi, motoare, pompe și fântâni cu pompe, atât reparații exacte cât și furnituri de mașini și unelte agricole cu prețuri originale.

Recomand publicului agricultor plugurile mele cu cap de oțel și grapele mele de fer executate în atelierul meu propriu. Servesc gratis devizuri (proiecte de cheltuieli), atingătoare de branșa mea. Rog prețiosul sprigin al onoratului public.

Andreas Granofsky

pletrar și sculptor de plăci de marmoră. TIMIȘOARA, Gyárvaros, Andrassy ut Nr. 8.

Iși recomandă magazinul să bogat asortat de monumente, monumente de cripte, pietre de criptă etc.

— din marmoră, granit, Syenit și labrador. — Liferant de figuri de piatră executate artistic, monumente și reliefuri

în mărime naturală după fotografie și diferite obiecte sculpturale de piatră.

Serviciu prompt.

Prețuri efline.

Prețul cărnurilor

Am onoare a aduce la cunoștința on. publică că începând cu ziua de azi, am scăzut prețul al cărnurilor:

Carne de vită îngrășată:

1 kg. carne de vită îngrășată partea dinainte 48 cr. 1 kg. carne de vită îngrășată pentru supă 60 cr. 1 kg. carne de guliș 56—60 cr. 1 kg. carne de friptură, rosbraten pulpa de sus, pește albă 68 cr.

Carne de vițel bătrân:

1 kg. carne de vițel bătrân, partea dinainte 48—52 cr. 1 kg. carne de vițel bătrân partea dinapoi 64—68 cr.

Carne de vițel tânăr:

1 kg. carne de vițel tânăr partea dinainte 68 cr. 1 kg. carne de vițel tânăr partea dinapoi 88 cr.

Carne de porc:

1 kg. carne de porc 72 cr. 1 kg. cotlete de porc 80 cr. 1 kg. untură curată topită 68 cr. 1 kg. slănină 70 cr.

Solicitând părtinirea onoratului public sunt cu deosebită stimă:

George Farkas

Arad, strada Forray, (în casa lui Kristyory).
Lângă magazinul de bere a lui Deutsch.

In atențiunea fabricanților și a economilor!

Skafszky Adolf

Fermă de mașini și montarea lor.
BUDAPESTA, VIII Tömö utca nr. 23.

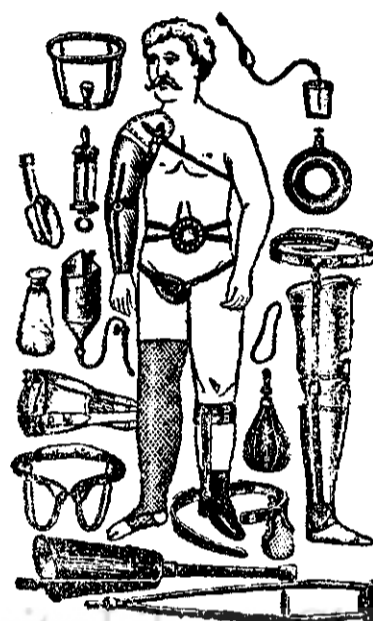
Se angajază să monteze tot felul de mașinării, pentru ferestrele și mașini cu aburi precum și în fabrici de spirt și de cărămidă, apaducte, pompe compresare, montarea tipografiilor

tot asemenea transmisiuni și conducte de ploaie. — Primesc reparaturi și transporte de mașini.

Celce dorește a avea
RACHIE
ieftină,
FĂRĂ CĂZAN

acela să-și procure dela comerciantul **Radovan Popovits, în Ujvidek.**
CARTEA
din care poate învăța cum să facă toate răchiurile și cum manipula rea vinurilor.
Prețul acestei cărți e 6 cor.
Tot așa vând materialul necesar cu preț cu tot.
Prețul pentru 100 litre 8 cor.

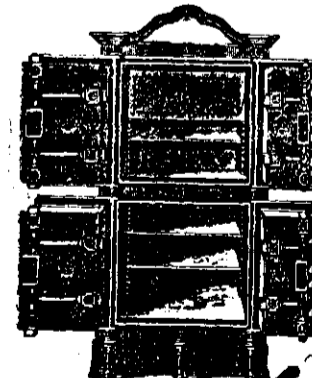
Prima fabrică pentru slefuitul sticlei, pentru lucrări artistice de sticlărie și fabrică de oglinzi din sudul Ungariei
Arad V, Pécskai-ut 17. Telefon 525.
va pune în funcțiune uzinele sale în ziua de **21 Oct. 1908.**
Efectuește repede și ieftin comenzile următoare:
Oglinzi slefuite sau simple, lucrări de sticlărie artistică încadrate în aramă pentru instalații de vitrine, geamuri călitate, oglinzi de Veneția. Lustruiri — de oglinzi vechi cu prețuri moderate. —

Prima fabrică din Ardeal pentru instrumente chirurgice, pansamente, instrumente optice, cuțite, briciuri și mașini pentru ortopedie (pentru îndreptarea trupului).
Mare depozit de instrumente medicale și pentru pânze, ochelari veritabile franceze, cele mai fine cuțite englezești suedeze și de Sollagen și briciuri, mașini ortopedice marca Gillette, picioare artificiale, cordonul numit Diana și specialități francezești.
Deutsch Miksa
KOLOZSVAR, Mátyás király-tér 7 szám
Atellerele fabricii în strada Petőfi numărul 2.
Preț curent gratis.

TRISKA J.
Primul depozit de piane din tot Ardealul.
Kolozsvár (Cluj) Sétatér utca Nrul 10
Recomandă pianurile și pianele sale provenite din fabricile celebre din țară și din străinătate precum și atelierul său de reparat instalat din nou, în care pianurile vechi și stricate să repare repede, prompt și estin cu mijloace moderne.
Pianuri cu chiflă ieftine.

SIBIU
E. PURECE
fabrică de casse de bani
Nagyszeben
Recomandă de asemenea practicele (mașini) ● **cupatoare de fert** ● în toate versiunile dela execuția cea mai simplă până la cea mai elegantă. Atrage atențiunea on. publică din localitate și din împrejurime asupra atelierului său de ● **lăcătușerie, și construcție** ● care-i cel mai mare din tot Sibiul și pe care l-am instalat conform cerințelor moderne și l-am înzestrat cu puteri excelente de muncă! Primesc ori-ce-fel de construcții atingătoare de această branșă, precum:

Jambrik József
auritor, vâpsitor de biserică, pregătitor de cadre (rame) aurite.
SEGHEDIN.
(Szeged), strada Kelemen nr. 4.
PRIMEȘTE orice lucrări noi și reparări de această branșă precum: altare, amvoane, cruci, prapori (steaguri), icoane și cadre (rame), precum și renovairea și vâpsirea obiectelor bisericesti cu aurul — cel mai bun care nu-și perde fața. —
Prețuri favorabile și executare cu punctualitate.

lucrări de la clădiri, portaluri, schele și gratii de fer, îngrădiri de fer la coridoare și balcoane, geamlăcuri, uși de fer, îngrădiri de fer, la mormânturi, cișmele și orice lucrări de fer și lucrări de bas-relief.
Trimit gratis și franco deluziuni (proiecte de cheltuel) pentru casse de bani, mașini de fert (șparchert) etc.
E. Purece
Sibiu, Schmidtgasse 19.

